

Ірина МОЙСЕЙ

Найкраща мама

Редактор: *Володимир АНТОФІЙЧУК*

Ілюстрації: *Василь КУЗІН*

Обкладинка: *Флорі СТОЯН*

Техноредагування: *Ірина КОВАЧ*

Референти: *Володимир Антофійчук*

Михасла ГЕРБІЛЬ

Корнелій ІРОД

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MOISEI, IRYNA

Naikrashcha mama : virshovani kazky, baiky, opovidky dlia ditei /

Iryna Moisei. - București : R.C.R. Editorial, 2019

ISBN 978-606-745-064-4

087.5

**Наклад фінансований
СОЮЗОМ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ**

Ірина МОЙСЕЙ

Найкраща мама

Віршовані казки, байки, оповідки
для дітей

Видавництво «RCR Editorial»
Бухарест 2019

Кілька міркувань про українську дитячу літературу Румунії та поетичну збірку Ірини Мойсей

Ще в першому випуску літературно-наукового альманаху «Обрії» (1979) Марія Бойко в статті під промовистою назвою «Дитяча література – література серйозна» вказувала на гостру потребу віршованих, прозових і драматичних творів для найменших українськомовних читачів Румунії. Ішлося також і про певні здобутки в цій галузі літературної діяльності, пов'язані із творчістю Юрія Павліша, Івана Мойсюка, Михайла Михайлюка, Оксани Мельничук та ін. Особливо наголошувалося на книжці Михайла Михайлюка «Мурчик кіт упав з воріт», яка, на думку авторки статті, «для дітей майже новина, бо таких творів у нас мало, а діти люблять читати віршовані казки, головно, в яких багато гумору». Отже, Марія Бойко окреслила проблему, яка залишається актуальною і сьогодні – брак якісної літератури для дітей у загальному вимірі і частково в жанрово-тематичному, бо із приходом нових поколінь змінюються й смаки та вподобання читачів різних вікових категорій, в тому числі й наймолодших, але незмінними залишаються

критерії, за якими оцінюються твори для них – виховні, пізнавальні, естетичні та ін.

Водночас наголошу на тому, що з часу публікації статті Марії Бойко сталося багато важливих подій, які докорінно змінили ситуацію в розвитку української дитячої літератури Румунії. Насамперед треба відзначити вихід журналу «Дзвоник», який здобув заслужене визнання і популярність серед українських дітей Румунії. На його сторінках друкуються твори письменників з України та інших країн, але найважливіше, що перевага віддається місцевим авторам, які найкраще знають смаки і вподобання своїх маленьких читачів і творять для них у відповідних жанрах і темах. Крім того, на поприщі української дитячої літератури в Румунії голосно заявили про себе сучасні письменники: Михайло Трайста, Марія Опрішан, Марта Бота, Марія Чубіка, Людмила Дорош та ін., які вже встигли опублікувати свої книжки для дітей різного віку. Відрадно, що до цієї когорти письменників упевнено приєднується й Ірина Мойсей, яка рекомендує читацькій увазі свою першу книжку для дітей «Найкраща мама», надзвичайно цікаву і тематично, і жанрово, а особливо – майстерною оповідною манерою, сповненою хвилюючих несподіванок фабулою та досконалою віршовою формою.

Поетична збірка Ірини Мойсей адресується насамперед дітям, але вона, безперечно, буде корисна всім, надто ж батькам, які покликані першими відкривати своїй малечі загальноприйнятні людські чесноти. Відтак до цього долучаться вихователі дошкільних установ і вчителі. Найважливіше, щоб у цій високій місії першість

посіли почуття громадянського обов'язку перед своєю країною і гордість приналежності до конкретного роду і народу. Вважаю, що саме цими якостями передовсім і приваблює збірка Ірини Мойсей. Адже в ній багато повчального, такого, що спонукає кожного замислитися над тим, як би не відірватися від рідної гілки і не потрапити під дошкульний сміх і загальний осуд. Важливо, що письменниця робить це дуже тактовно й ненав'язливо, демонструючи при цьому високу мистецьку довершеність. З цього погляду найвдалішими видаються два твори – своєрідні притчі «Не цурайся свого роду!» і «Найкраща мама». У першому з них проводиться думка про найголовніші речі в житті кожного – триматися свого роду і берегти рідну мову, бо

*Як зміниш свою суть
Станеш на непевну путь.
Ти нікому на догоду
Не цурайся свого роду.
Що б не трапилось з тобою,
Залишайсь самим собою.*

У другому творі возвеличується почуття людської гідності, а через вчинок малого совеняти, яке попри насмішки інших птахів зуміло відстояти власне переконання – рідна мама найкраща в світі, передано те найсокровенніше у житті кожного, хто має любов і повагу до свого й чужого, до себе й інших.

Надзвичайно важливо, що книжка Ірини Мойсей сприятиме також пізнанню дітьми довкілля, таємниць

природи та її краси («Тук-тук-тук», «Веселка», «Як упаде з неба зірка», «Нічний гість» та ін.). Мова творів письменниці барвиста, багата на поетичні асоціації і, головне, доступна сприйняттю дитини, відповідна її внутрішньому світу, інтелекту та віковим особливостям. Ось як, приміром, передано народження нового дня у віршованій новелі «Найкраща мама»:

*З-за гори на горизонті
Вибігли проміння злотні,
Сонця диск піднявся мідний –
Починався день погідний.
Від нічного сну збудилась
Звірина, заметушилась,
Птаство дружно заспівало,
Новий Божий день вітало.
Ліс, в жупан зелений вбраний,
Ранньою росою праний,
Зашумів, зрадівши днині:
«Буде ясно й тепло нині».*

Приваблює збірка Ірини Мойсей і своїм жанровим багатством. Тут і віршовані притчі, новели, оповідання, казки, байки, «веселі задачки» тощо. Їм притаманні цікаво побудовані сюжети, лаконічно змальовані живі сцени, індивідуалізовані характери, вміння в малому показати велике, у буденному – незвичайне. А що найбільш важливо, письменниця поступово дає зрозуміти маленькому читачеві, що погано, а що добре, і в такий спосіб створює в його душі ауру добра, лю-

бові і людяності. Впевнений, що «Найкраща мама» Ірини Мойсей матиме щедрю читацьку увагу, активно сприятиме формуванню в душах малечі найкращих людських якостей, гідно увійде у скарбницю української дитячої літератури.

Володимир Антофійчук

ХТО Ж НАСПРАВДІ ВИНУВАТИЙ?

* * *

Ой, яка велика радість
У маленької Наталі –
Нині їй подарували
Прегарнесенькі сандалі,
Із рожевими квітками,
Із пасочками в коралях,
І не терпиться Наталі
Погуляти в тих сандалях.

Тільки, от біда, надворі
Рясно подощило зранку,
Та ніщо її не спинить
Цю здійснити забаганку.
І в новесеньких сандалях
Вибігла надвір Наталя –
Хай всі подружки побачать:
Аня, Інна, Юля, Валя...

Всі побачили й обновку
Оцінили по заслугі,
Потім зграйкою помчали,
Щоб погратися у лузі.

А надвечір, уже вдома,
Зі слізьми в очах Наталя
Оглядала свої нові
Геть зіпсовані сандалі –
Посірілі, кострубаті,
Наче гриз їх пес кудлатий.

Тихо шморгнувши, Наталя
Каже: «Дощик винуватий...»

– Ой, який же ти нечемний!.. –
Мама часто йому каже.
Та Юрко із тим не згідний
І сьогодні він докаже,

Що чемнішого за нього
Хлопчика вона не знає.
Цілий день він буде чемним
Так її переконає.

Без нудьги щоб і досади
Цілу днину скоротати,
Він за стіл чемненько сяде
Й буде тихо малювати.

Вийняв фарби із шухляди,
Взяв альбом свій із полиці,
Підготував кілька пензлів,
Сів на крісло, як годиться.

Вже на аркуші альбому
Перший завиток з'явився,
Коли на сусіднім кріслі
Котик спати примостився.

Та його натура хитра
Теж відома вже Юркові,
Хлопчик зиркнув підозріло,
Бо не вірить він котові.

І, аби переконатись,
Чи насправді спить вусатий,
Смикнув за хвоста щодуху —
Знявся гвалт на цілу хату:
Полетіли фарби, пензлі, —
По підлозі слід строкатий.
А Юрко плечима знизав:
«Це ж бо котик винуватий!...»

* * *

Аж від ранку й до полудня
Ні на хвилю не присіли –
Василинка і Михайлик
Так метелика ловили.

Та ніяк їм не вдавалосьь,
Бо метелик спритний вдався,
По садочку пурхав жваво
І в сачок не попадався.

Потім, наче у насмішку,
Покружляв понад грядками,
Діти також не здавались –
Й навздогін за ним стрибками.

Та метелик той, напевно,
З ними тільки забавлявся,
Крильцями змахнувши легко,
Прудко у квітник подався.

Василинка і Михайлик
Довго в квітнику скакали,
Та метелика прудкого,
Хоч старались, не впіймали.

...Стоптані грядки і квіти
Мама з сумом оглядала:
Щоби їх отак зростити,
Скільки сил вона доклала.

А тепер усе пропало
І не можна врятувати.
Діти очі опустили:
«Це ж метелик винуватий...»

* * *

Не дарма оці пригоди
Я вам тут розповідаю,
Може, у моїх героях
І себе хтось упізнає.

Але знайте, любі діти,
Лише ті, що духом кволі,
У своїх усіх невдачах
Винних віднайдуть доволі.

Та щоб успіху сягнути
Й перепони всі здолати,
Треба в першу чергу власні
Вчинки аналізувати.

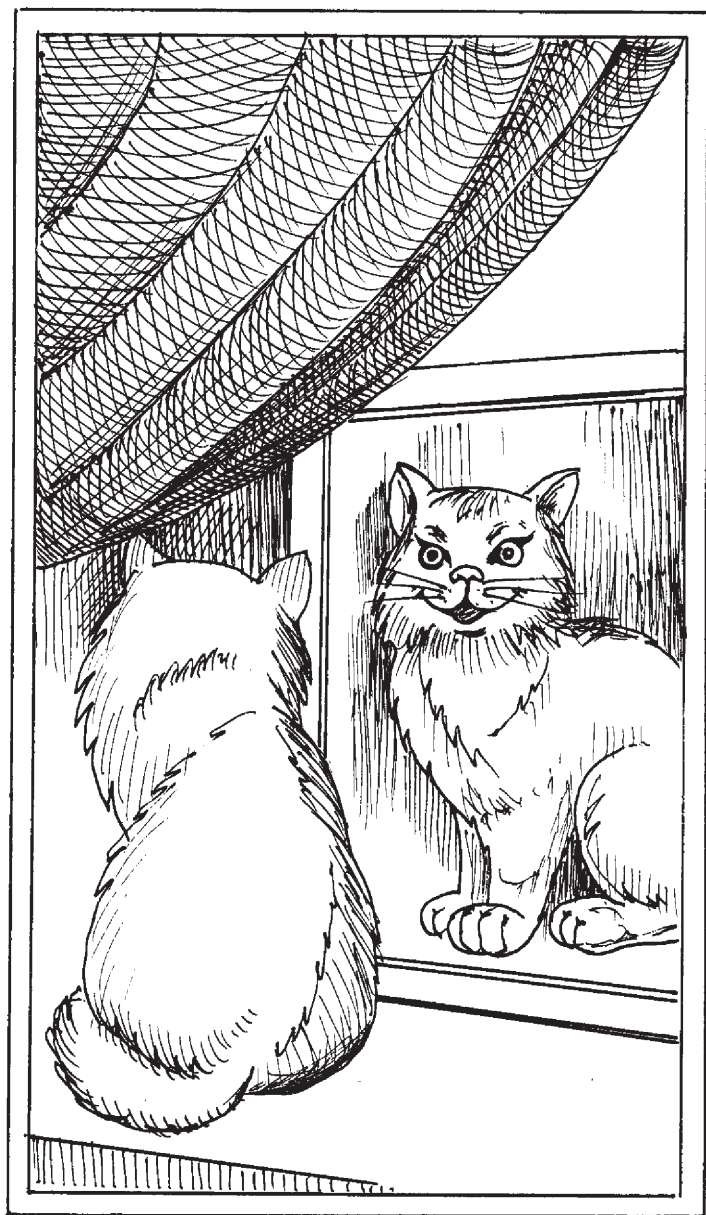

КОТЯЧІ КЛОПСТИ

Перед дзеркалом

– **Щ**о за чудо пелехате
Виглядає із кімнати,
Із кімнати, що за склом,
Носиться по ній клубком,
Відбігає, скоком-скоком,
Здибить спинку й боком-боком
Знов підійде, хвіст трубою, –
Все повторює за мною! –
 Дратувала вже Мурка́
 Ситуація така.
Добре, що розумна Миця,
Його любя мама-киця,
Пояснила: – То ж бо є
Відображення твоє.

«Страшний пес»

Мурко думав, що то жарти,
Й перейматися не варто,
Господиня лиш лякає,
Що нового пса придбає.
Та якось одного дня
Появилось цуценя.

Мурко втрапив у халепу!
Цуцик зловить — хап за лапу,
За хвоста його кусає,
Цілий день надокучає.
В хаті гамір, гавкіт, крик,
Мурка спокій зовсім зник.

А як прийде темна нічка
Й цуценятко стулить вічка,
Мурко навіть не дрімає,
Цілу ніч оберігає,
Миші щоб не пустували
Й «пса страшного»
щоб не вкрали.

Літаюча квітка

«**Р**анок гожий, годі спати,
Час би вийти погуляти, –
Думав Мурко-витівник –
А піду-но у квітник.
В квітнику у господині
Розцвіли тюльпани нині», –
Він не бачив, але знав,
Аромат їх відчував.

А ще знав від мами-киці,
Мудрої рудої Миці,
Що тюльпани – квіти ніжні,
Є червоні й білосніжні,
Є і жовті, й пурпурові,
Навіть різнокольорові.
Захотілося Мурку
Бачити красу таку.

Він шмигнув через поріг,
Хутко двором перебіг,
Спритно скік через паркан...
«Ось який він, той тюльпан!» –
Розглядав Мурко чудову
Квітку різнокольорову.

Захотів її нюхнути,
Щоби аромат збагнути,
Квітка враз затріпотіла
Пелюстками... й полетіла...

Мурко з дива ледь не впав,
Він не думав, не гадав,
Що квітки літають, може,
Хтось йому про це розкаже.
«Бровко! Точно, Бровко знає!»
Ось кого він розпитає.

І побіг до пса він живо,
Щоб розповісти про диво.
Бровко слухав, не сміявся
І з kota не збиткувався,
Потім розказав Мурку,
Що було у квітнику.
І тепер Мурко наш знає:
То метелик там літає.

Ласун

Мурко каже, що не крав
І сметанку не лизав.
Та чомусь ніхто не вірить,
Бровко лишень зуби шкірить
І не каже, що всі знають
І що докази вже мають.
Та Мурко не заглядав
В дзеркало, тому й не знав,
Що на мордочці від банки
Залишився крут сметанки.

ВЕСЕЛІ ЗАДАЧКИ

1.

На узліссі біля річки
Сперечались дві лисички,
Їм дали задачу в школі –
Рахувати в ній доволі.
Відкривають книжку знову
І читають в ній умову:

«Зайчик мав дві капустини,
Дев'ять груш і три морквини.
А коли він зголоднів,
То одну морквину з'їв.
Потім схрумкав капустину,
А із груш одну третину
На прогулянку узяв
І там друзям їх роздав.

Запитання: скільки всього
Овочів лишилось в нього?»

Тож лисички рахували —
Додавали, віднімали.
Але як би не старались
Розв'язки в них не збігались.

Ще і досі коло річки
Сперечаються лисички.
Треба їм допомогти,
Вірну відповідь знайти.

Відповідь:

*Оскільки груші — це фрукти, а не
овочі, то їх рахувати взагалі не
треба.*

*Тож у зайчика залишилося 3
овочі (1 капуста і 2 морквини).*

2.

Ось і осінь загостила,
Ліс увесь позолотила.
Милуватися ж не час,
Білка дбає про запас.

Щоб спокійно зимувати
І щоб голоду не знати,
Їй потрібно би горіхів
Назбирати аж п'ять міхів.

А в один такий ось міх
Входить сто один горіх.
Але цього недостатньо,
Треба ще грибочків сотню.

Та якось одної днини
Білка сіла на хвилину:
«Досить вже, чи ще збирати?»
І почала рахувати:

«Сто горіхів – в комірчині,
Двісті сорок п'ять – у скрині,
Ще в коробках двох лежать,
В кожній по вісімдесят.

І грибів уже не мало
Цими днями назбирала
Та розвісила сушити,
Треба теж їх полічити:

Вісім сохнуть на ялині
І дванадцять – на соснині,
На березі ще сімнадцять
І на дубі– вісімнадцять.
А ще в скрині двадцять п'ять
Уже сушені лежать».

Білка пальці загинала
І старанно рахувала,
Але збилась в котрий раз.
Може, допомогти їй час?

Тож давайте усі разом
Порахуємо запаси,
Чого й скільки їй збирати,
Щоб спокійно зимувати?

Відповідь:

*Щоб спокійно зимувати, білочці
потрібно зібрати ще 25 грибів.*

КУДИ ПОДІЛОСЬ ЛІТО

Куди поділось літо,
Куди воно пропало?
Було ще наче вчора
І враз його не стало.
Ще вчора із бджілками
Бриніло над квітками,
А нині кудись зникло,
Не попрощавшись з нами.
А, може, заховалось
У вулики, впотемку
Заморене заснуло
І там проспить всю зиму?

Куди ж поділось літо?
Бо ще зовсім недавно
Із жайвором над полем
Співало так преславно.
Ще вчора колосилось
Достиглими житами,
Збирало квіти в лузі,

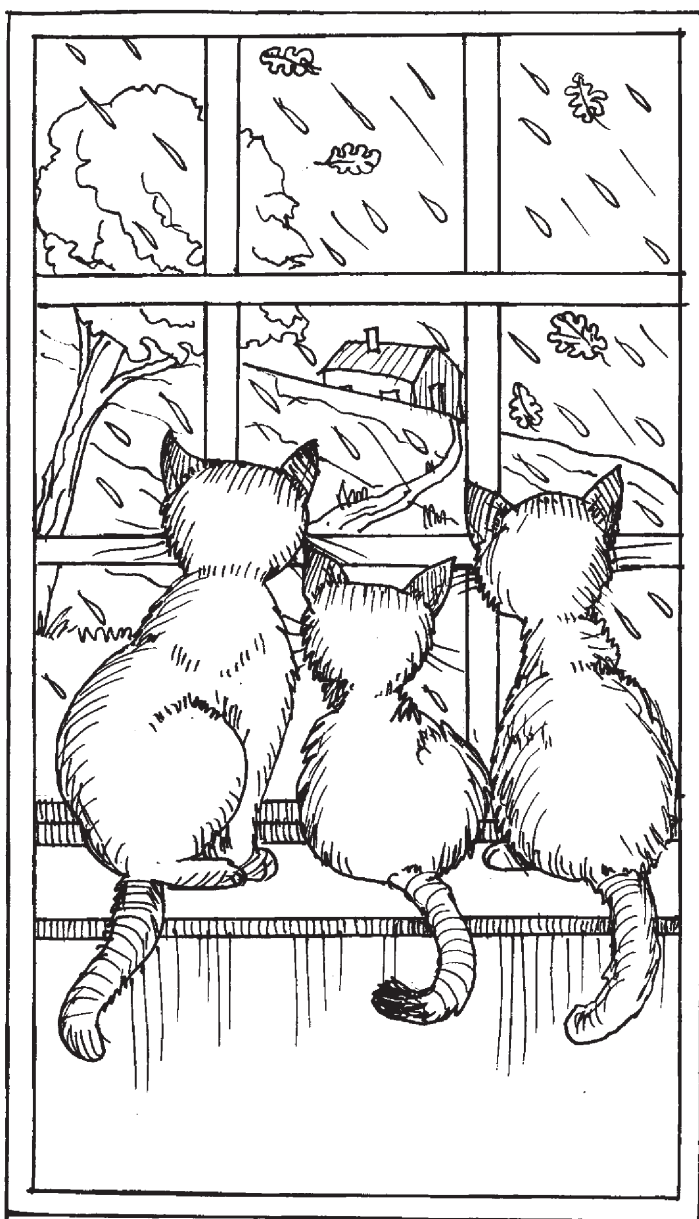

Плело віночки з нами
І за селом у річці
Водою хлюпоталось,
А, може, тою річкою
Воно кудись подалось?

Іще зовсім недавно
Так сонце припікало,
Засмагою нас літо
Завзято покривало.
Ще вчора блискотіло
Росою у травиці.
А тут траву скосили
І склали у копиці.
Тож, може, наше літо
В копиці ті пірнуло
Та у духмянім сіні
Солодким сном заснуло?

Недавно прилітало
Із літньою грозою,
А нині небо плаче
Дрібненькою сльозою.
З лелеками у гніздах
Ще вчора клекотало,
А тут ураз ні літа,
Ані лелек нестало.

Тож, може, воно з ними
У вирій полетіло?
Побачить край заморський
І літо захотіло.

Досхочу помандрує
Далекими краями,
І знов-таки прибуде
Разом із журавлями.
Як відпочине літо
З далекої дороги
І у весни-сестриці
Ще погостює трохи,
Тоді в нас знову будуть,
Квітки, роса в травиці,
І річка, і засмага,
І літня громовиця.

Хоч літо відлетіло,
Не треба сумувати,
Ми будем наше літо
Із вирію чекати.

ОСІННІЙ САД

Стоїть садок в осінній дрімоті,
Поринувши у думи сумовиті,
Як швидко відлетіли теплі дні,
Промінням сонячним ущерть налиті.

Під вітру подихом колючим і вогким
Із віт листки пожухлі опадають,
Тремтить садок в холодній сірій млі,
І спогади його лиш зігрівають.

Він згадує, як рано навесні
Його пташині співи розбудили,
Як вітами розсипались бруньки,
Дзвінкі струмки коріння напоїли.

А потім вишні, донечки його,
Мов наречені, одяглися в біле,
І вранці, як лиш сонечко зійшло,
Бджілки над ними жваво забриніли.

Коли ж вечірні сутінки лягли,
Затьохкало у веснянім розмаї
Піснями солов'їними. В садка
Від тої згадки серце завмирає.

А ще спирає щемно дух йому,
Коли пригадує грозу травневу
І гомін благодатного дощу,
А ще ту насолоду черешневу,
Яка наповнила усі його кутки
Дитячим срібнодзвінним сміхом.

Як гарно було в літню пору ту,
Коли у холодочку під горіхом
Дідусь малим оповідав казки,
Бувальщини, легенди й небилиці,
А у траві невидимий цвіркун
Підігравав у ритм йому на скрипці.

О літо, літечко! Як хороше було!.. —
Зітхання кронами безлистими майнуло, —
І спека, скроплена дощем, і спів пташок,
Буяло все, жило, та все минуло...

В той день, як в небі журавлиний ключ
Прощальну пісню відспівав журливо,

Із ним і літо відлетіло в даль,
А в сад ступила осінь неквапливо.

Оглянувши дбайливо все довкруг
В отриманім від літа володінні,
До діла узялась рішуче, щоб
Завести правила нові – осінні:

Вона добавила в повітря аромат
Румянобоких груш і яблук спілих
І солодом налила виноград,
І натрусила міх горіхів зрілих.

А поки люди метушились у садку,
Дарунки щедрі осені збирали,
Вона дістала барви золоті –
І крони всі багряним запалали.

Що сталося потім, сад не зрозумів:
Чому враз посіріла неба просинь?
І звідки вітер той холодний прилетів?
Чому заплакала дрібненько осінь?

Змарніло золото багряних крон,
Додолу впало, оголивши віти,
І посмутнілий, посірілий сад
Тепер лиш можуть спогади зігріти...

 Найкраща мама

Так, гріючись у спогадах своїх,
Садок у сон поринув неквапливо
Й незчувся він, коли прийшла зима,
Вона ж укутала його дбайливо
У ковдру білосніжну і пухку,
Щоб сон його був тихим і щасливим,
Допоки не повернеться весна
Й розбудить його щебетом пташиним.

НІЧНИЙ ГІСТЬ

Темна ніч листопада
Тихо-тихо наступала
І у темно-темно синє
Все довкола фарбувала:

Сірий сад і чорну грядку,
І толоку поржавілу,
Ані хризантем барвистих
Нічка та не пожаліла.

У ставку, що за городом,
Гладь зелена вже дрімала,
Але нічка не вагалась
І її зафарбувала.

Так у темінь темно синю
Все довкола потонуло,
Засмутилося, замовкло
Та глибоким сном заснуло:

Синій сад і синя грядка,
Синьо-бархатна толока,

А над ними в синім небі
Зорі блимають звисока,

У ставочок темносиній,
Як в люстерко, заглядають.
Хризантеми лазуритні
Теж у синій сон пірнають.

І приснилось їм щось дивне:
Наче хтось вночі клопоче,
Все із синього у біле
Перефарбувати хоче.

Спершу взявся за садочок,
І дерева зразу стали
Срібно-білі, чудернацькі,
Як з морського дна корали.

Дмухнув потім на толоку, —
Зорі з подиву завмерли, —
Бо толока заблистіла,
Наче хтось розсипав перли.

Він дбайливо вкутає грядку,
Білим вкрив її серпанком,
Далі сріблом припорошив
Хризантеми біля ганку.
Хоч зробив уже багато,

Та на тому не спинився
І, не гаячи ні хвилики,
До ставочка заходився:

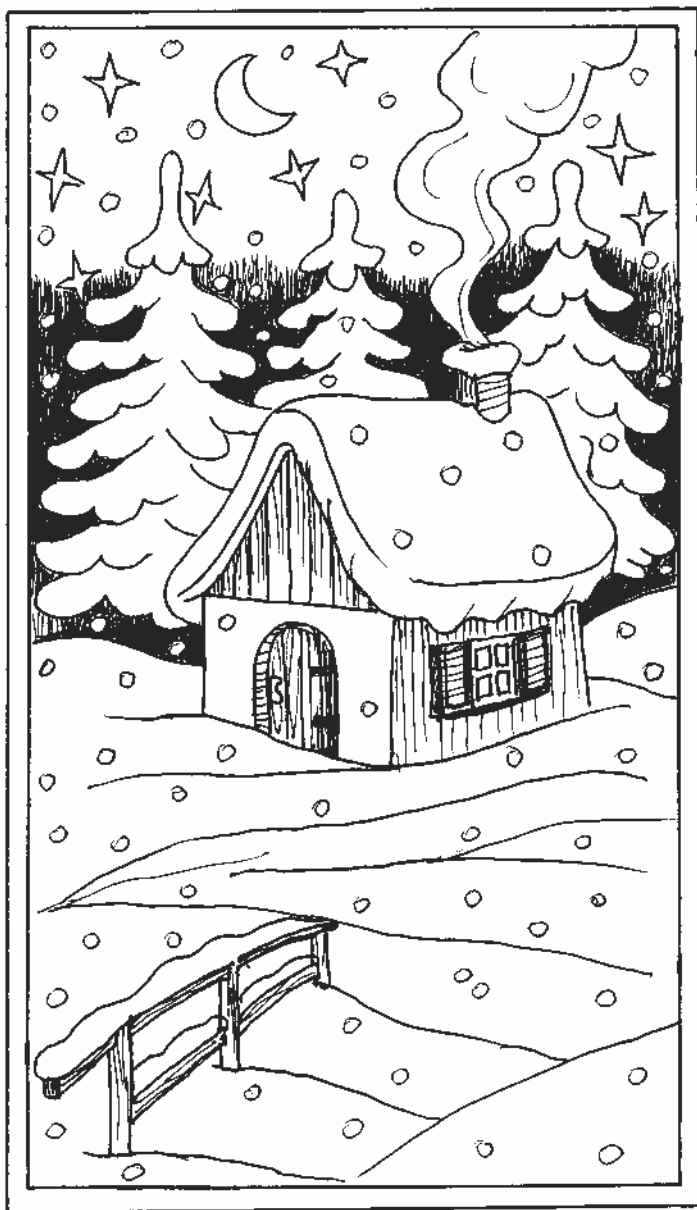
Заховав під льодом воду,
Щоби вітер не бентежив,
Попід берегом довкола
Білим взором помережив.

Гість нічний листопадевий
Так трудився, так старався,
І незчувсь, як ніч минула,
Новий день вже загорався.

Зійшло сонце з-поза горбу,
Все оглянуло несміло,
А навкруг – немов у казці,
А довкола – біло-біло.

Мабуть, ви вже здогадались,
Що за гість вночі приходив,
Перефарбував у біле
Все довкола нам на подив.
Так, це був зими посланець,
Приніс вістку усерйоз:
І зима ось-ось прибуде, –
Попередив нас МОРОЗ.

СТРІЛИСЯ ЗИМА З ВЕСНОЮ

Якось ранньою порою,
Стрілися Зима з Весною,
Обнялися, привітались,
Бо вже рік як не стрічались.

— Як, сестрице, в тебе справи,
Чи закінчила забави?
Чи натішилась сповна? —
Усміхнулася Весна.

— Ні, сестричко моя мила,
Я всіх справ не закінчила,
Дай ще з вітром погуляти,
З віхолою поспівати.

Снігу маю повні міхи,
Дай ще часу для утіхи, —
Попросилася Зима,
Та надіялась дарма.

Бо Весна лиш усміхнулась,
По довкіллю озирнулась
І сказала: – Годі, годі,
Є порядок у природі.

Бачиш, ліс пора будити
І від криги став звільнити,
А від снігу – поле й сад,
Відігріти всіх звірят.

Вже моя пора настала.
Тут Зима сердитись стала:
– Ліс, ставок, звірята, птахи...
Що сказати – бідолахи.

Всіх довкола тобі шкода,
Лиш від мене – недогода.
Ми ж бо сестри, як-не-як!
Та не здамся просто так
І не ступлюсь я так шпарко!
Бесіда зійшла на сварку.

Зима вперто наступає,
Їй мороз допомагає,
Віхола мете снігами
І колючими вітрами

Так шмагає все навкруг,
Що аж виє від потуг.

Та Весні зовсім не страшно,
Вона рушила відважно
Навстріч віхолі та вітру.
Знала, щоб сестрицю хтитру
Зупинити, подолати,
Треба в поміч сонце брати.

Вгору руку враз підвела,
Хмари помахом розвела,
Промінці в батіг зібрала
Й ним мороза відшмагала.
Віхолу й вітри колючі
Відігнала аж під кручі.

Вже й взялась за свої справи,
Та Зима ще хоче слави, —
Знову сили всі збирає
І на Весну наступає.

А тим часом попід снігом
На межі між лісом й лугом

Пробудилась квітка ніжна,
Дуже мила, білосніжна.

Спершу у вогкій землі
Прислухалась до борні,
Та цікавість взяла гору,
І попнулась квітка вгору.

У снігу шукала шпарку,
Щоб поглянути на сварку.
І таки свого добилась —
Крізь холодний сніг пробилась.

Весна вгледіла ту квітку,
Таку ніжну і тендітну,
Кинулась її зігріти,
Від морозу захистити.

Та й Зима на мить залякла,
Якось знітилась, пом'якла, —
Що б про неї не казали,
Вона добре серце мала.

Не хотіла квітку вбити,
Вирішила відступити,
Тож з Весною попрощалась
І в дорогу зазбиралась.

 Найкраща мама

Отак квітка білосніжна,
Хоч була тендітна й ніжна,

Двох сестер враз примирила,
Суперечку їх спинила.

Ви, мабуть, вже здогадались,
Як ця квітка називалась,
Бо Весни це перший вісник –
Ніжний, лагідний Підсніжник.

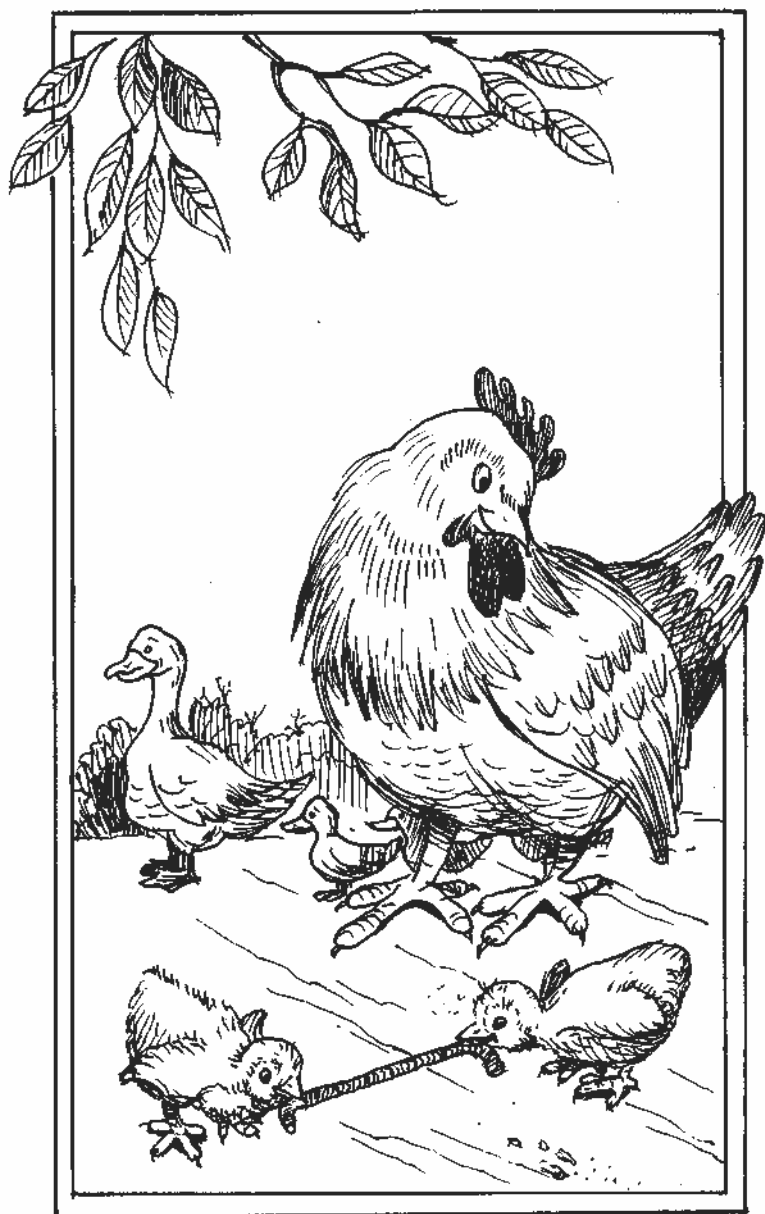
НЕ ЦУРАЙСЯ СВОГО РОДУ

Рано вранці квочка-мати
Вивела курчат гуляти,
Квокче голосно, скликає
І своїх малят навчає,
Як їм землю розгребти,
Черв'ячка у ній знайти.

А курчаточка маленькі,
Мов кульбабки ті жовтенькі,
Коло неї метушаться,
Пильно слухають і вчаться.
Лиш одне задерло дзьобик —
Все йому недовподоби.

Неподалік гуска-мати,
У рядочок шикувати
Стала гусенят маленьких,
Теж пухнастих і жовтеньких.
В них урок важливий нині —
Малі діточки гусині

До ставка ідуть, їх мати
Буде плавати навчати.

Ось готовий стрій-рядок,
Мов з кульбабок ланцюжок,
І за мамою з довір'ям
Рушив ланцюжок з подвір'я.
А курчатко неслухняне
Утекло від квочки-мами,
У кінець рядочка стало
Й за гусьми попрямувало.

Йде і так собі гадає,
На майбутнє план складає:
— Ось я плавати навчуся,
Далі гелгати візьмуся
Із гусьми, гляди, і так
З мене виросте гусак!
Поки думало-гадало,
Вже й ставочок видно стало.

Ось і берег. Гуска стала,
Голосно загелготала
І зайшла у воду сміло —
Мов кораблик білий-білий,
Попливла, а гусенятка —
Теж у воду по порядку,

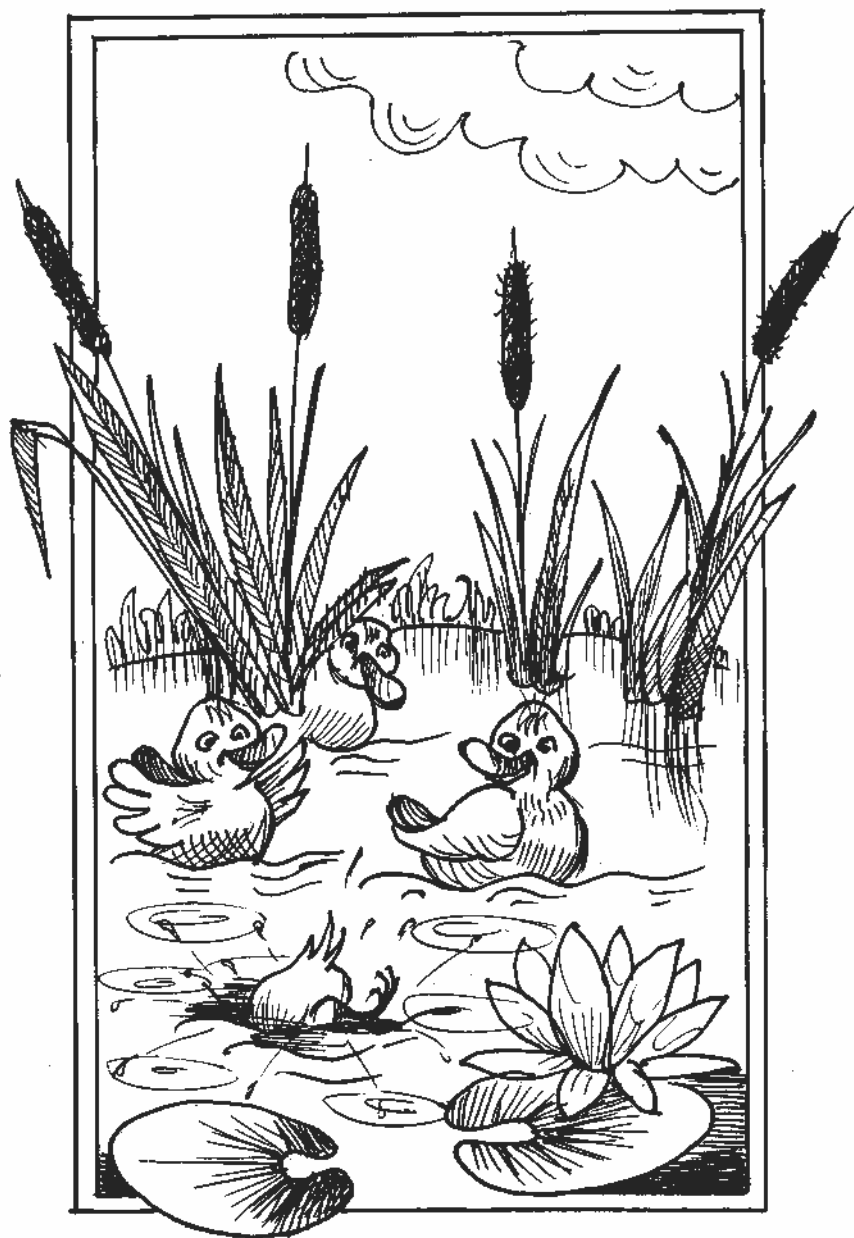
Попливли усі до неньки,
Ніби човники жовтенькі.

І курча, ні на хвилину
Не задумавшись, — за ними,
Бо ж воно собі гадало,
Що вже гусенятком стало.
Раз одного з ними роду —
Попливе... І бульк у воду!..

Що за галас учинився,
Аж ставок геть сполошився.
У воді курча забилося,
Закричало, запросилося:
—Ой рятуйте! Ой тону!
Поможіть!..

І за одну
Мить якусь його не стало,
Під водою десь пропало...

На травичці край ставочка
Неслух наш розплющив очка:
—Я живий, живий зістався!
І лиш потім він дізнався,
Що то гуска врятувала —
Із води його дістала.

Йшли додому тихо, мовчки,
Всі разом вели до квочки
Неслухняного курчатка.
Сердилися гусенятка,
Бо така то була радість
У ставочку їм купатись.
А курча нечемне взяло
Та урок їм зіпсувало.

На подвір'ї мати-квочка
Вже давно шука синочка,
Всіх оббігала, спитала,
Де дитя її пропало.
Може, хитрий кіт впіймав,
А чи яструб злий забрав?
Скрізь чатує небезпека!..
Як угледіла здалека,
Що курчатко йде з гусьми,
Очі сповнилися слізьми.

Мокре, кволе, ледь ступає
І хвилюється, бо знає,
Що йому перепаде
І що кара його жде,
Як розкаже квочці гуска,
Ой, не буде йому спуску!

Але мати не сварила,
Лише поряд посадила,
Обняла синочка ніжно,
Стала мовити неспішно:
– Як би того не бажало,
Скільки б сил не докладало,
Як вродилось ти курчатком,
То не станеш гусенятком.

Можеш гелґати навчитись,
Можеш гусаком рядитись,
Та як зміниш свою суть –
Станеш на непевну путь.
Ти нікому на догоду
Не цурайся свого роду.
Що б не трапилось з тобою,
Будь завжди саме собою.

Час минав, курча зростало,
Поки півнем гарним стало.
Красень із барвистим пір'ям
Він – господар над подвір'ям.
І тепер щодня, як ранок
В небі вистелить серпанок,
Він дзвінким «Ку-ку-ріку!»
Будить всіх з нічного сну.

НАЙКРАЩА МАМА

За В. Сухомлинським

З-за гори на горизонті
Вибігли проміння злотні,
Сонця диск піднявся мідний —
Починає день погідний.

Від нічного сну збудилась
Звірина, заметушилась,
Птаство дружно заспівало —
Новий Божий день вітало.

Ліс, в жупан зелений вбраний,
Ранньою росою праний,
Зашумів, зрадівши днині:
«Буде ясно й тепло нині».

Серед лісу — дуб старезний,
В нього стовбур товстелезний,
В стовбурі — дупло глибоке,

Совеня в нім одиноке
У гнізді сидить, чекає,
Свою маму виглядає.

– Де ж вона так забарилась? –
Совенятко зажурилось,
Виглянуло із дупла –
Бац! – і випало. Біда!..
Ще мале, літать не може,
Вдень не бачить. Хто допоможе?

Совенятко налякалось,
Лісом бігало, металось,
Доки вибілось із сили,
Сіло і заголосило:

– Мамо рідна, нене, нене!
Швидше прилети до мене,
Забери мене додому!
Птаство вчуло і малому
Радилося, як допомогти.
– Треба маму віднайти! –
Взявсь до діла дятел прямо. –
А яка у тебе мама?

– Моя мама – наймиліша,
Серед птахів найгарніша!
Переглянулись питально

Птаство все зареготало.
Раптом тихо-тихо стало...

Над юрбою тінь майнула –
Це ж сова! Крильми змахнула,
Сіла – і до пташеняти,
Щоб скоріш його обняти.
Втерла слізеньки малому
Й повела його додому.

Від пригод усіх втомившись,
Совеня, лиш притулившись
До подушки, позіхнуло
І одразу же заснуло.

Цілий день воно проспало,
А як сонце вже сідало,
Аж надвечір пробудилось
І на маму задивилось:

«І чому птахи сміялись,
І чому так потішались?
Не було з-між них нікого
Теж красивого такого,
Як матуся. І я знаю:
В світі кращої немає!»

ТУК-ТУК-ТУК

Ранок лісом походжає,
Сни сполохані шукає,
Що розбіглись, поховались –
Світла денного злякались.
Промінці ж – посланці сонця –
Стукають у всі віконця,
Зазирають у всі нірки,
Гнізда, дупла, закомірки,
Будять всіх від сну нічного,
Не минаючи нікого.

Лишень зайчик спить спокійно,
Бо його віконце щільно
Густа шторка закриває
Й промінців не пропускає,
Тож ніхто його не будить, –
Зайчик довго спати любить.
Та сьогодні в ранню пору
Чути «тук-тук-тук!» знадвору.

Дзвінко лине лісом звук —
Безперервне «тук-тук-тук!».

Зайчик тут розплющив очі,
Став із ліжка неохоче
І поплентався надвір,
Подивитись, що за звір
Галасує насвітанку.
Вийшов, став на краєць ґанку,
Бачить на сосні крислатій
Невеличкий птах чубатий
Дзьобом так у стовбур б'є,
Аж луна по лісу йде.

Тупнув ніжною сердито
Й закричав несамовито:
— Досить дерево лупати,
Не даєш мені поспати!
Швидко звідси забирайся,
Геть лети й не повертайся!
Птах поглянув на малого
Й не сказав йому нічого,
Лиш крильми залопотів,
Знявся вгору й полетів.

— Та хіба так можна, сину? —
Вийшла мати із хатини. —

Так не гоже розмовляти,
Старших треба поважати.
Це ж бо лікар лісу був —
Дядько дятел. Ти не чув?

— Чути чув, бо так лупив
У сосну, що розбудив
Він мене отак раненько.
Обняла малого ненька,
Неслуха за руку взяла
Й до сосни попрямувала.

— Подивися, любий сину,
На оцю стару соснину.
Хоч їй літ уже багато,
Все ж вона міцна й крислата,
Та, буває, захворіє,
І як дятел це уздріє,
Вмить до неї прилітає...
— Мамо, так хіба буває?
Як сосна хворіти може,
І чим дятел їй допоможе?

— Так трапляється, дитино,
Під корою деревини
Селяться жучки, комахи,
І дерева-бідолахи

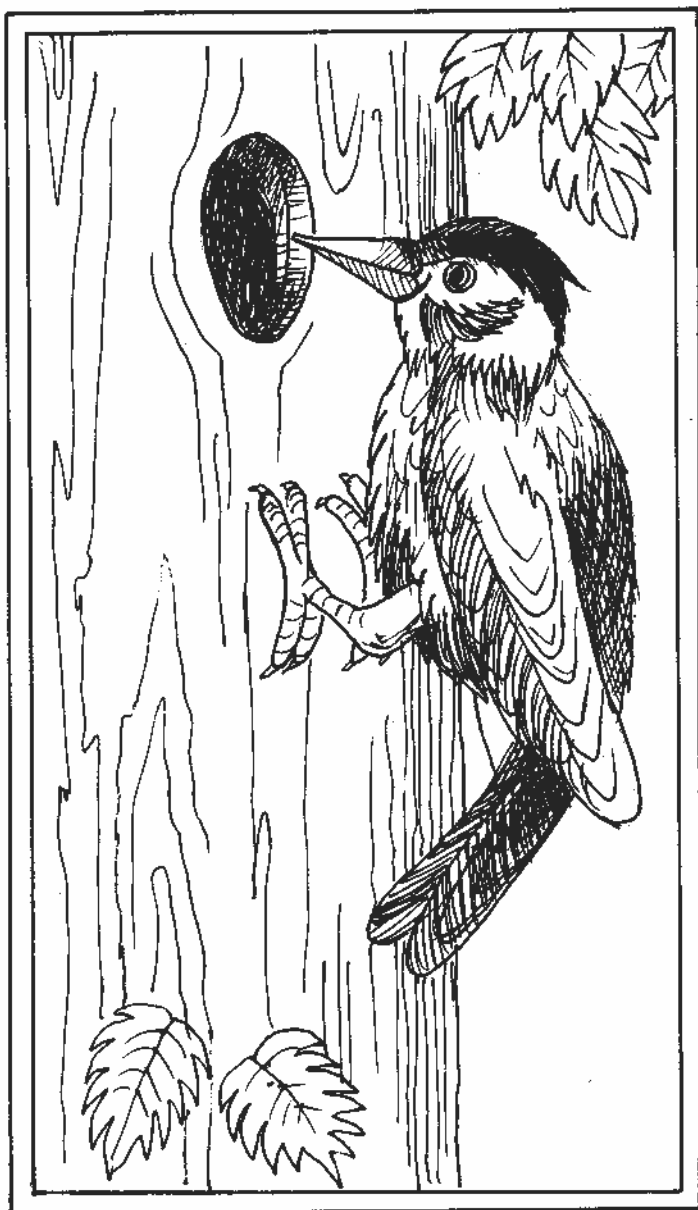
Через шкідників страждають,
Навіть інколи всихають.

Дятел же міцний дзьоб має,
З-під кори він добуває
Злих комах – отак лікує,
Так дерева він рятує.

Зайчєня в задуму впало,
Хвильку мовчки постояло
І підняло очєнята,
На матусю винувато
Глянуло і попросило:

– Відпусти, матусю мила,
Хочу дятла відшукати,
Мушу я йому сказати,
Що я щиро вибачаюсь,
І за вчинок свій стидаюсь,
Бо повівся я негрєчно.
– Що ж, гадаю, це дорєчно, –
Усміхнулась мати сину, –
Зачекай лише хвилину.

Хочу ще тобі сказати
Те, що треба поважати
Всіх, бо будь-яка тварина,

Чи то звір, а чи пташина,
Роль важливу в лісі має
І про справу свою дбає.

— Зрозумів усе, матусю!
Швидко я, не забарюся,
Дядька дятла відшукаю,
Щоб пробачив попрохаю.

Зайчик вискочив із двору
І чимдуж помчав до бору,
Звідки линує дзвінко звук —
Безперервне «тук-тук-тук!»

ВЕСЕЛКА

На ліс буря налетіла,
Блиснула, загуркотіла.
З переляку всі звірятка
Поховалися по хатках —
Те у нірку, те в дупло,
Те в барлозі залягло.
Загудів весь ліс густий,
Потім хлинув дощ рясний.

Але влітку так буває —
Буря довго не триває,
Пошуміла, погуляла
І за обрій десь помчала.
Сонце вийшло й після зливи
Сушить мокрий ліс. Щасливі
Всі звірята знов зібрались
Й на галявину подались.

Зайчик, Вовчик, Лисенятко,
Білчєня і Ведмежатко —

Ще малі, їм аби гратись,
А про що їм клопотатись?
«В що пограємо? В квача,
Хованки чи у м'яча?»

Довго спори не точились,
«У квача!» – всі погодились,
Потім стали міркувати:
«То ж кого квачем обрати?»
Теж не довго всі гадали,
Швидко запропонували:
«Нехай Зайчик визначає –
Він один лічилку знає».

– Знов мені лічити треба... –
Зайчик очі звів до неба
І від того, що уздрів,
Бідолаха ледь не вмлів.

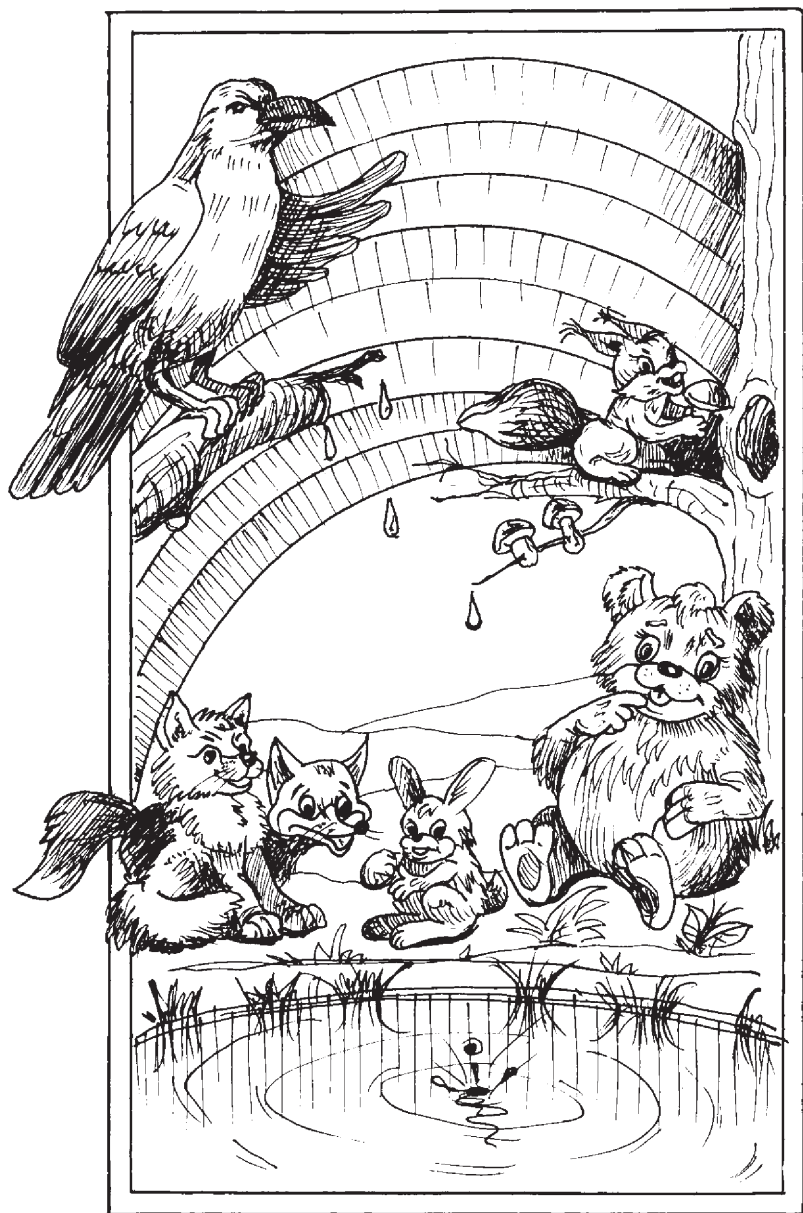
– Подивіться, там зависло
Кольорове коромисло!..
Аж не віриться очам...
Всі поглянули, а там...
Щось, а що – вони не знають,
Тож гадати починають:

«Це, мабуть місток чудовий,
Що веде у світ казковий»,

«Точно, точно, наче міст,
Перекинувсь через ліс».
«Хто його тут змайстрував
Ще й отак розмалював?»
«Він початок свій бере
Серед озера й веде
В край далекий, очевидно»,
«Звідси нам кінця не видно».

Так вони фантазували
Й ворона не помічали,
Що на дубі примостився
Й на малечу задивився,
До розмови дослухався
І тихенько усміхався.
Крякнув, крильми стріпонував
Їх увагу привернув.

Уже років понад двісті
Кряк живе у цьому лісі,
Тож його всі добре знають
І за мудрість поважають
Від старого до малого.
«Дядьку, — кинулись до нього, —
Розкажіть нам, що то є?»
«То веселка воду п'є...
Дощ і сонце потрудились,
Щоби ви тепер дивились,

Як вода і світло грають,
Слід барвистий залишають...»

Ліпше б не казав цих слів,
І вже скоро пожалів,
Бо питання від малят
Сипалися, наче град:

«Що?», «Коли?», «Чому?» і «Як?».
— Досить! — ледь спинив їх Кряк, —
Скоро літечко мине,
Осінь золота прийде,
Доти трохи підростете
І до школи ви підете.

Там навчать вас рахувати
І писати, і читати,
Шлях в чарівний світ покажуть,
Все пояснять, все розкажуть.
З мудрих книг ви зачерпнете
Знань — тоді усе збагнете.
Лишень треба потрудитись
І у школі добре вчитись.

Так із цього дня звірята
Стали осені чекати:
«Швидше б школярами стати,
Будем вчитись і все знати!»

ЛІСОВА ПРИГОДА ТАРКАНА

Як завжди у гожу днину,
Веселяться безупину
На галявині звірята.
Скачуть, бігають малята,
Лісом котиться їх сміх,
Доки втома їх усіх
Подолала, тож спочити
Сіли всі й поговорити
Про свої дитячі справи —
Нові ігри і забави.

Зайченятко раптом встало
Й прислухатися почало:
— Що це чути? Звуки дивні,
Я таких не чув донині...
Всі завмерли, мов заснули,
Й дивні звуки теж почули.

— В лісі нашому такого
Голосу нема ні в кого, —

Вовчик друзів обдививсь:
— Чули ви «гав-гав» колись?

І звірята всі признали,
Що такого не чували.

— Але те «гав-гав» — не грізне,
А, скоріш, сумне і слізне, —
Ведмежа звелось на ноги, —
Це хтось просить допомоги.

— Точно, — Лисеня сказало
Й друзям запропонувало:
— Швидше йдім туди й побачим,
Хто сумує там і плаче.

Вся громада здійснювалась
І на звук той подалась.

Надто довго не блукали,
Бо знайшли те, що шукали —
За густим кущем малини
Вгледіли звірятко дивне —
Невеличке та вухате,
Все руденьке й пелехате.

Друзі перед ним постали
Й не на жарт його злякали,

Бо воно враз замовчало
І під кущ позадувало.

– Ти, мале, нас не лякайся,
Хто ти й звідки, признавайся, –
Ведмежа почало стиха, –
Ми тобі не вчиним лиха.

– Песик я, Тарканом звати,
В ліс прийшов я погуляти
Із господарем Іванком.
Ми прийшли ще на світанку.

Він збирав отут малину,
А я бігав безупину,
Не помітив, як відбився,
І в гущавині згубився.

Лісу зовсім я не знаю
І ще навиків не маю
Слід шукати, бо малий.
– Справді, клопіт ще й який! –
Співчуває Ведмежатко.
Та хитрюще Лисенятко
Підморгнуло, завертілось,
Видно так йому хотілось
Щось усім їм розказати:

— Знаю я, як раду дати!
Звідси зовсім недалеко,
Де ростуть старі смереки,
Там стежина є одна,
До села веде вона.
Сею стежкою, буває,
Мама до села гуляє.

Але це секрет, щоб знали
І нікому не казали.
Тож ходімо, щоб малому
Показати шлях додому.

По дорозі розмовляли,
Песика все розпитали,
Як живеться між людьми,
Та про ліс розповіли.

Ось і вийшли на стежину,
Але раптом в цю ж хвилину:
— Гей, Таркане! — хтось гукає, —
Йванко песика шукає.

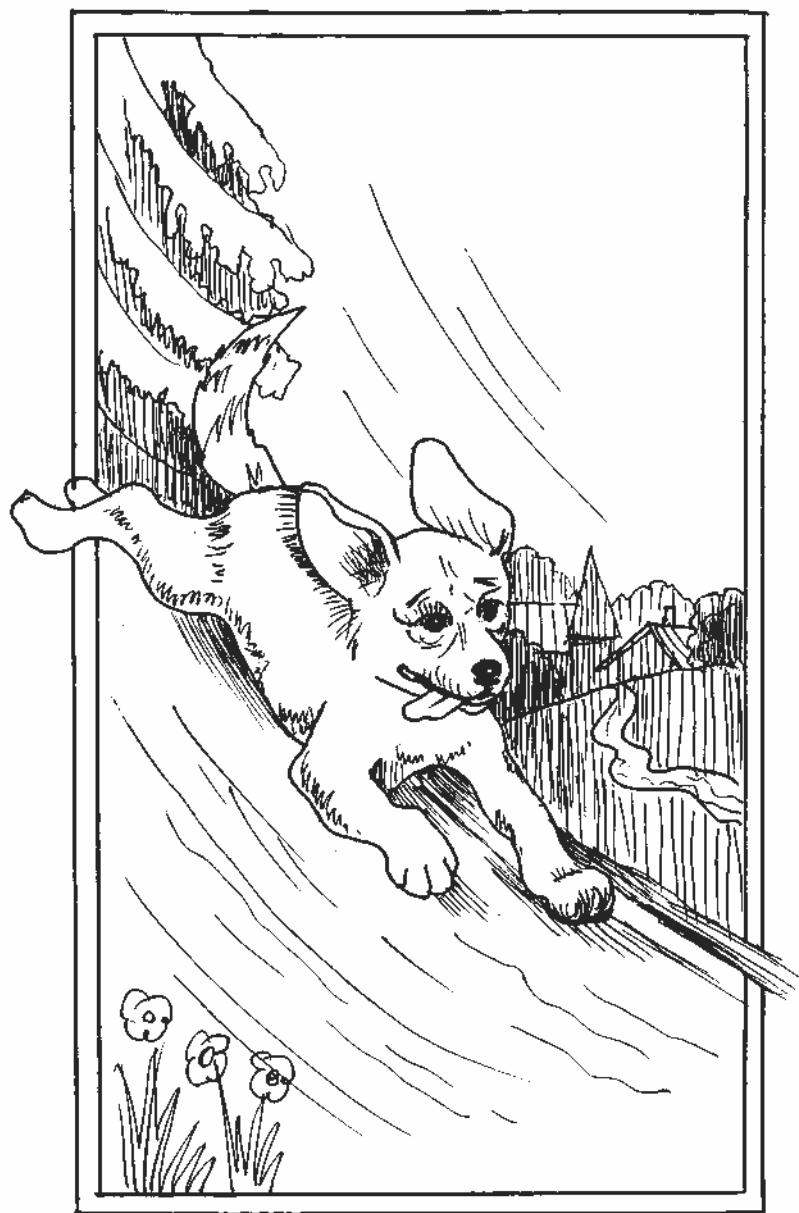
Друзі зглянулись і — бах! —
Дружно зникли у кущах.
Песик гавкнув-попрощався
Й до господаря подався.

До села безперестанку
Песик гавкав та Іванку
Про пригоду розповів,
Але той не розумів
І не втямив ані слова,
Бо не знають люди мови
Тої, що всі звірі знають
Й між собою розмовляють.

І відтоді так щоразу,
Лиш зайдуть у ліс, відразу
Песик без упину гавка,
І дивує це Іванка,
Хлопчик не підозріває,
Що то друзів він вітає.

ЯК УПАДЕ ЗІРКА З НЕБА

Сонце вже за ліс скотилось,
Темна нічка опустилась,
Колискову заспівала,
Обняла весь ліс, приспала.

Сплять птахи і пташенята,
Звірі сплять і їх малята,
Лиш сова не спить, кигиче,
Наче сни казкові кличе.

Ще зайча мале не спить,
На пеньку собі сидить,
Розглядає нічне диво —
В темнім небі мерехтливо
Запалились зорі ясні.
«Ой, які ж вони прекрасні!» —
Куцик ними милувався.
Раптом: «Що це?!» — налякався.

Небом зірка враз промчала
І за лісом десь упала.

«Що робити? Рятувати?
Треба зірку відшукати!»
Зайчєня пообзиралось,
Лише мить одну вагалось –
І до лісу... В лісі – темно,
А в душі зайчати щємно.

Страшно йти йому самому,
Та не вернєтсьє додому,
Поки зірку не врятує,
Раптом «хрусь!» поблизу чує.

Куцик аж зацепєнів:
– Хто тут?.. – лєдь прошепотів.
– Куцику, цє ж я – твій друг!
Зайчєня аж звєло дух,
Коли з темряви з-за пня
Виглянуло лисєня:
– Куцику, ти цо тут робиш?
Чом вночі по лісі бродиш?

– Я не броджу для забави,
Йду за ліс, бо в мене справи.
Бачив, зірка впала з неба,
Рятувати її треба.
Якщо хочєш, йдїм зі мною,
Сєю темною порою

Разом буде не так лячно
І знайдемо зірку точно.

Куцик стежкою подався,
Вслід йому Рудко озвався:
— Стій, чекай, удвох підем,
Зірку ми разом знайдем!

Друзі яр уже минули,
Бір сосновий перетнули,
Коли чують знову «хрусь!»
Є там хто, а чи здалось?

Вушка насторожив Куцик,
Носа звів до вітру Рудик.
Разом рушили легенько
І наблизились тихенько.

— Це ж Бурмилко-ведмежатко! —
Вигукнуло лисенятко
Й разом з Куциком-зайчам
Виступило з-за куща.

Ведмежатко їх уздріло,
Здивувалось і зраділо:
— Знову в лісі серед ночі?
Знову до пригод охочі? —

Ведмежатко посміхалось:
Ну, кажіть, куди зібрались?

Друзі час не гайнували,
Все Бурмилку розказали,
І що зірка з неба впала,
І що в них важлива справа,
Бо ідуть її шукати,
Хочуть зірку врятувати.

Ведмежатко не вагалось
І до друзів приєдналось.
Втрюх продовжили свій шлях, —
І куди подівся страх? —
Гомонять про свої справи,
Нові іграшки, забави
А Бурмилко розказав,
Що не раз спостерігав,
Як по небі неозорім
Пролітають ніччю зорі.

Так вони заговорились
Й перед озером спинились...
І завмерли... «Що це?! Що це?!»
З подиву втирають очі.

В озері, з самих глибин,
Наче тисячі перлин,

Зорі світять мерехтливо.
Оце чудо, оце диво!.. —
Друзі щиро милувались
І поволі здогадались:
Мабуть, ці зірки не впали
І нікуди не пропали,
Вони просто прилетіли,
Бо скупатись захотіли.

З комиша неподалік
Жабка слухала і — скік! —
Ледь малих не налякала,
Привіталась і сказала:

— Нині озеро гладке.
І трапляється таке,
Коли вітер не гуляє,
Воно все відображає,
Наче в дзеркальці казковім
Відбиваються в нім зорі,
Хоч вони у вишині,
Нам здається, далебі,
Наче в озері вони
Мерехтять із глибини.

Тут звірята запитали:
— А оті, що з неба впали,

Де вони, куди поділись?
Може, в лісі загубились?

– Ви, малята, не хвилюйтесь
І такому не дивуйтесь, –
Різні явища природі,
Зрозуміти все вам годі,
Коли хочете все знати,
Треба вчитися, читати!

Жабка хвилю помовчала
І вкінці таке сказала:
– А й у диво вірить треба,
Тож як впаде зірка з неба,
Ви без зайвого вагання
Вмить загадуйте бажання.

БДЖІЛКА ЖУЖА

Там, де поле зеленіє,
Недалеко за садочком,
Наче у строю солдати,
Вулики стоять рядочком.

Мед усі, напевно, люблять,
Й що то вулик — усі знають,
Це ж така мала хатинка,
У ній бджоли проживають.

І що бджоли трудівниці —
Теж давно-давно відомо
Всім без винятку, напевно,
І великому, й малому.

Аж від рана і до ночі
По полях, садах літають,
Запашний нектар із квітів
Цілий день вони збирають.

Іще ніч не відступила,
Лиш крайнебо зажевріло,
А у вулику вже рейвах –
Зашуміло, загуділо.

Як у вулик перший промінь
Жваво зазирнув у шпарку,
Бджілки вилетіли дружно
Й до роботи взялись шпарко.

Серед тисячі сестричок –
Наймолодша бджілка Жужа.
Це її найперший виліт, –
Тож і хвилювалась дуже:

Чи зуміє все зробити,
А чи все у неї вийде,
Чи нектару назбирає
Досить, поки вечір прийде?

Тут одна із бджіл гукає:
– Ой спішіть сюди, сестриці,
Зацвіли в саду черешні!
І взялися трудівниці
До роботи, так старались,
Аж в саду все заспівало.

Жужа нарівні трудилась,
Від сестер не відставала.

Кілька днів так працювали
Над черешнями завзято,
Доки ніжний цвіт із гілок
Став додолу облітати.

Жужу все це здивувало,
Та не встигла розпитати —
Недалеко, у садочку,
Стали вишні розцвітати.

І, не гаячи ні хвилики,
Уся армія бджолина
Коло вишень заходилась.
Аж ізнов настала днина,
Коли цвіт вишневий також
Облетів, і бджілку Жужу
Це не просто здивувало,
Але й схвилювало дуже.

Потім ще цвіли в садочку
Груші, яблуні і сливи,
Але Жужа все ставала
Більш сумна і нещаслива.

І нектар вже не збирає
Так завзято і охоче,
Все в задумі й розмовляти
Із сестричками не хоче.

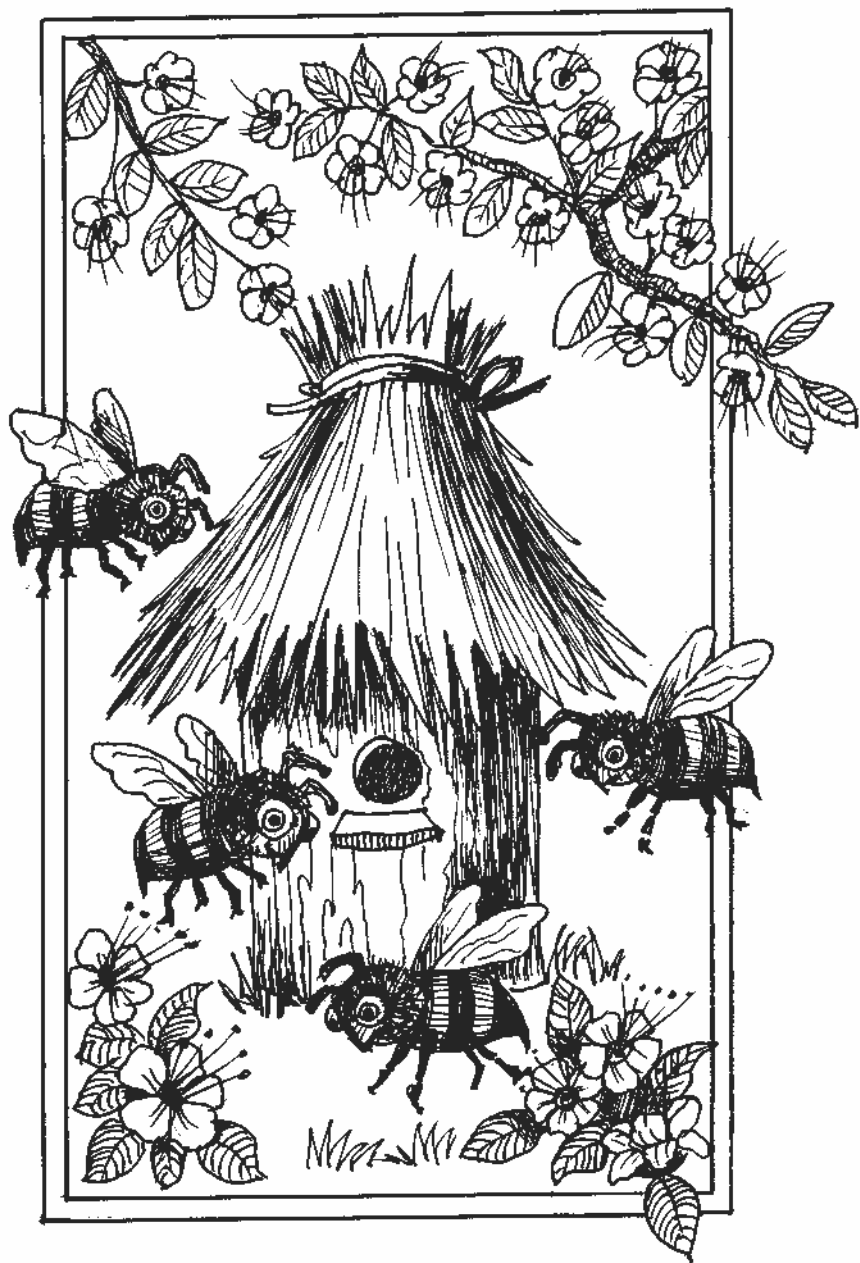
Так журилась, сумувала,
Аж якось настала днина,
Коли вістку вчула Жужа
Та уся її родина,
Що у полі за садочком
Льон блакитний розцвітає, —
І з сестричками своїми
Жужа в поле вилітає.

Як поглянула довкола:
Поле синім-синім стало,
І така краса, що гейби
На все поле небо впало.

На якийсь момент завмерла,
Потім Жужа стрепенулась,
Знову гірко зажурилась
І до вулика вернулась.

Тихо сіла край щілини
І поринула в задуму,
Старша бджілка її вздріла:
— В чім причина твого суму?

Чому журишся, сестричко? —
Запитала Жужу тихо.
І у відповідь почула:
— Мабуть, всі ми коїм лихо...

Кожен раз, коли із цвіту
Ми нектару назбираєм,
Цвіт марніє, скоро в'яне
І невдовзі пропадає.

Чи не ми ті квіти губим,
Щоб нектар собі здобути?
Старша бджілка усміхнулась:
— Жужо, так і має бути.

Квіти всі в природі в'януть,
І не наша в тім провина,
А що ми нектар збираєм,
В тому користь не єдина.

Ми запилюєм рослини, —
В цьому добра справа друга.
Коли сад і поле родить,
Тут і наша є заслуга.

І коли усі радіють,
Кажуть, що врожай на славу,

Ірина Мойсей

Значить бджоли потрудились
І зробили свою справу.

Жужу наче підмінили, –
Ожила, повеселіла
І, сестричці уклонившись,
Працювати полетіла

У широке поле льону,
Що красою дивувало,
Таке синє і безмежне,
Гейби небо там упало.

ДЕ ЗНАЙТИ ВЕСНУ?

«Гей, радійте всі, співайте!»
«Йде весна!», «Весну вітайте!» —
На кущі біля барлога
Щебетало якомога
Голосніше птаство жваве,
Коли сонечко яскраве
Ліс замерзлий обігріло, —
От і птаство те раділо.

Такий галас учинили,
Що ведмедика збудили.
Тож малий розплющив очі,
Став із ліжка неохоче
І прислухався до хору,
Що дзвенів-лунав знадвору.

«Хто не дав мені поспати?
Йде весна? Її стрічати?
Що воно за звір чи птиця,
Вона їсться, а чи п'ється?»

Ведмежа лиш місяць мало
Від народження й не знало
Що таке ота весна:
«Але раз у всіх вона
Таку радість викликає,
Раз її весь ліс чекає,
Значить, то є щось вагоме».
Та не було мами вдома,
Щоб у неї розпитати.
Ведмежатко вийшло з хати.

«Ось в пташок і запитаю,
Бо вони про весну знають,
Раз той галас учинили».
Але птаство полохливе,
Лиш Ведмедика уздріло –
Крильцями залопотіло,
Зграйкою у вись знялось
Та у хащу подалось.

«І кого тепер шукати,
Щоб про весну розпитати?»
Ведмежатко зажурилось
І довкола обдивилось.
Коли бачить – на осонні
Квіти білі напівсонні

Ніжне листя вигрівають.
«Ось у кого я спитаю!»

До квіток мале подалось,
Але як вже не старалось,
Ті у відповідь мовчали,
Лиш голівками кивали.

Ведмежатко не здалось,
І ще даліше подалось.
Коли чує – за горбочком,
Наче дзвонить хтось дзвіночком.

Не з лякливого десятка
Було наше Ведмежатко,
І лише одним стрибком
Опинилось за горбком.

Бачить – там струмок дзюркоче
«Може, він мені захоче
Все про весну розказати?
Що ж поспробую, як знати...»

Та на всі його питання
Відповідь одна – дзюрчання,
Хоч для слуху і приємне,
Для ведмедика – даремне.

«Що за невідома мова?»
Він не зрозумів ні слова.

Довго ще маля блукало
Лісом і усіх питало,
Де ж йому весну зустріти.
Вже й почало вечоріти.

«Що ж, пора вже повертатись,
Мама буде хвилюватись», –
Й незважаючи на втому,
Хутко подалось додому.

Медвежа не помилялось,
Мама справді хвилювалась,
Хоч і сердилась на нього,
Та не лаяла малого,
А коли про все дізналась,
Навіть щиро розсміялась:

– Ти тому пішов із хати,
Що весну хотів стрічати?
То чому ж так зажурився,
Ти ж із нею вже зустрівся.

Медвежа оторопіло:
«Де? Коли?» – не розуміло.

Найкраща мама

Мама усміхнулась мило
І малому пояснила:

– Це не звір, ані не пташка,
Не рослина й не комашка,
Це пора така чудова –
У природі всій обнова
Наступає після зимки.
Як пташки співають дзвінко,
Як побачиш квіти білі
Та бруньки набубнявілі,
Як почувєш спів струмочка –
Це і є весна, синочку.

ПРИМХЛИВИЙ СОЛОВЕЙ

(Байка)

Чи давно це відбувалось,
Чи зовсім недавно сталося,
Мені цього не сказали,
Лиш таке оповідали:

Жив у лісі зелененьким
Соловейко молоденький,
Вечорами і ночами
Чарував усіх піснями.

В лісі всі його любили,
І за спів отой хвалили.
Дорікали лишень скнари,
Що нема у нього пари.

Не одна пташина мила
Солов'я ночами снила,
Бо хоч сам непоказний,
Зате голосом який!

А йому все недогода,
Захотів, щоб не лиш врода,
Й голос був би у пташини —
Претендентки у дружини.

Якось в глянцевім журналі,
Що туристи ті недбалі
Залишили під дубами
Між пакетами й пляшками,
Паву вгледів екзотичну —
Птаху гарну і величну.

«Пречудово виглядає,
Мабуть, так же і співає», —
Соловейко міркував
Коли паву розглядав.

Вирішив він не баритись,
Знайти паву й одружитись.
І подався без вагання
В світ на пошуки кохання.

Скільки мандрував, не знаю,
Врешті у заморськім краю
Віднайшов прекрасну паву,
Взявся тут-таки за справу:
— Ти, красуне, люба, мила,

Моє серце впокорила.
Від кохання знемагаю,
Заспівай мені, благаю!

Пава трохи розгубилась,
Але врешті погодилась.
Кашлянула, помовчала,
Потім так заверещала,
Соловейко аж злякався,
В нього ледь інфаркт не стався,
Бо такого співу-крику
Він не чув ізроду-віку.

Знітився наш соловейко
І відкланявся швиденько,
Так додому поспішав,
Наче від чуми тікав.

Як у лісі всі дізнались,
То ще довго насміхались
З солов'я, як женихався.
Він же тим не переймався,
Давню приказку згадав
І частенько всім казав:
— Ой не все те, що блистить,
Золото — так мудрість вчить!

ПРИГЄДИ МАРУСИ В ДІДУСЯ Й БАБУСИ

Радість хату освітила,
Тішаться дідусь, бабуся,
Бо сьогодні приїжджає
Люба внученька Маруся.

Метушаться від раненька,
Все, як слід, приготовляють,
Та не всі в подвір'ї й хаті
Радість їхню поділяють.

Враз принишк і зажурився
Кіт Мурко, як вчув новину,
Сів тихесенько край ґанку
І у спогади поринув.

Мурчик добре пам'ятає,
Хоч не скаржився нікому,
Та були такі моменти,
Що хотів тікати з дому,

Як його дівчисько прикре,
Наче ляльку, вповивало,
І на сміх котам сусідським
На візку його катало.

І Бровко уже дізнався
Про Марусині гостини,
То ж у пам'яті собачій
Зразу зринули картини:
Всім селом її шукають,
В розпачі дідусь, бабуся,
А в той час у нього в будці
Спить солодким сном Маруся...

Та гадаєте на тому
Закінчилися пригоди?
Непосидливе дівчисько
Встигло всім завдати шкоди.
І качкам є що згадати,
Як Маруся урочисто
Їм торік, ще каченятам,
Одягла усім намисто.

Про приїзд Марусин вчувши,
Квочка теж розхвилювалась
За своїх малих курчаток,
Бо якось вона дізналась,

Як Маруся-непосида
Даром часу не втрачала
І у мисці із водою
Плавати курчат навчала.

Але що візок чи будка,
Що там миска чи намисто,
Раз Маруся придивилась,
Як бабуса місить тісто.
Отже, з наміром хорошим
Дівча яйця виносило,
Але борошна не мало,
Тож в піску їх замісило.

Та не всі приїзд Марусі
Насторожено сприймали,
Були і такі, що справді
Радо дівчинку чекали.
Ось, наприклад, кізка Іза,
Вона добре пам'ятала,
Хто в квітник пустив рогату,
Щоб квітками ласувала.

Ще раділа свинка Куся,
Бо по-справжньому пишалась
Тим, що подруга Маруся
З нею у болоті гралась.

Хто із радістю у серці,
Хто із почуттям тривоги,
Так чекали всі Марусю,
Прислухались до дороги.

І нарешті таки вчули,
Як машина зупинилась,
Хвіртка рипнула тихенько
І наостіж відчинилась.

Дівчинка ввійшла білява,
Все довкола озирнула.
Хто це? Наче і Маруся,
Але не така, як була...

Погляд лагідний, привітний
І незвично так серйозний,
Пустотливість в ньому зникла, —
Запримітив зміну кожний.

Пес і кіт перезирнулись,
Але радість не відчули —
Ось і виросла Маруся!
Що? Пригоди всі минули?

Але що це? Раптом чують —
Хвіртка знову зарипіла

 Найкраща мама

І мале хлопча, як вітер,
На подвір'я залетіло.

Всі довкола стрепенулись,
У дворі здійнявся галас, –
Ні, пригоди не минули,
Бо нові почнуться зараз!..

КОЖНЕ ЗЛО ЗЛАЗНАЄ КАРИ

У весняну гожу днину
Рушили до лісу жваво
Дід з онуками малими –
В лісі діти мали справу:

Було вирішено дружно
Квітів гарних назбирати,
Щоби маму і бабусю
З днем жіночим привітати.

Гурт малечі галасливий
Висипався на галяву,
Дід присів спочити трохи,
Ну а внуки – на забаву.

Як набігались доволі,
І досхочу вже нагralись,
Теж спочити на колоду
Коло діда повсідались.

І була у нього хатка
По сусідству із струмочком.

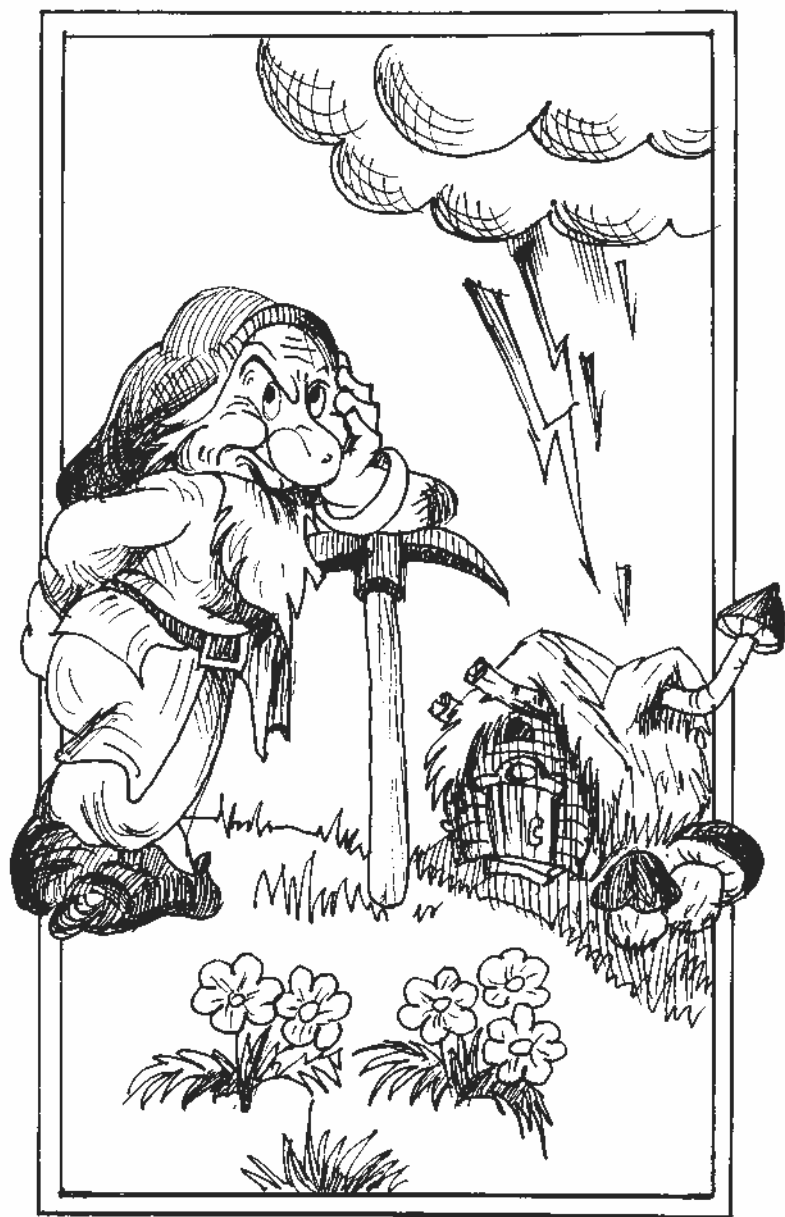
Гном цей був потворний вельми:
Кривоногий, кострубатий
Ніс гачком, великі вуха
Очі люті, рот щербатий.

Але Гнома не любили
Не за вигляд жалюгідний,
А за те, що був злобливим,
І характер мав негідний.

Не любив той Гном нікого,
Ані гомону, ні сміху
Не терпів, ні спів пташиний
Не приносив йому втіху.

Усе радісне, барвисте,
Що росло, цвіло, буяло,
Все, що інших веселило,
Гнома тільки дратувало.

А крім того, щоб у лісі
Всім стосунки попсувати
Гном почав про всіх на світі
Різні наклепи пускати.

Та задумане не збулось,
Бо ніхто не вірив Гному,
І всі витівки паскудні
Не зашкодили нікому.

Але в світі так ведеться —
Кожне зло зазнає кари,
Ось і Гномові платити
Час прийшов за злісні чвари.

Розгулялася над лісом
Сильна буря-громовиця,
Раптом Гномову хатину
Уразила блискавиця.

Хатка зразу спалахнула,
Гном почав лементувати,
І усі, хто був поблизу,
Кинулися рятувати.

Хто як міг гасили хатку,
Зі струмка носили воду,
Тільки гном стояв в сторонці
І в усьому бачив шкоду.

— Чом ворухитесь так кволо? —
Гном кричав: — Ану скоріше!

І чим раз сердився більше,
І горлав усе лютіше.

Тільки, як всі не старались,
Скільки б не доклали сили,
Але Гномову хатину
Все ж таки не погасили.

Кого Гном почав винити?
Мабуть, ви вже здогадались,
Всі, хто кинувся на поміч,
Винуватими зістались.

Лиш розводили руками,
Покидали мовчки Гнома,
Що край згарища зістався,
Мов примара нерухома.

Залишився геть самотнім,
Гном сидів і злобу клочив,
Не звертаючи уваги,
Як минають дні і ночі,

Як все тіло заніміло,
Почало дерев'яніти.
Коли став пеньком трухлявим —
Так ніхто і не помітив.

Діти, слухаючи казку,
До пенька все придивлялись,
Вже розгледіли і вуха,
Й ніс-гачок вже розпізнали.

— А тепер, внучата любі,
Досить лісом вже гуляти,
Швидко квітів назбирайте,
Час додому вирушати.

Що ж до казки, то гадаю,
Що мораль ви зрозуміли,
Чом так сталося із Гномом
Теж збагнути ви зуміли:

Коли зло живе у серці,
Точить душу кожен день,
То кого завгодно може
Перекинути у пень.

Зміст

<i>Кілька міркувань про українську дитячу літературу Румунії та поетичну збірку Ірини Мойсей.....</i>	<i>5</i>
---	----------

Хто ж насправді винуватий?	11
Котячі клопоти	16
Веселі задачки	21
Куди поділось літо	25
Осінній сад	28
Нічний гість	32
Стрілися Зима з Весною	35
Не цурайся свого роду	40
Найкраща мама	45
Тук-тук-тук	49
Веселка	54
Лісова пригода Таркана	58
Як упаде зірка з неба	63
Бджілка Жужа	69
Де знайти весну?	75
Примхливий Соловей	80
Пригоди Марусі в дідуся й бабусі	83
Кожне зло зазнає кари	88

